

Міністерство охорони здоров'я України

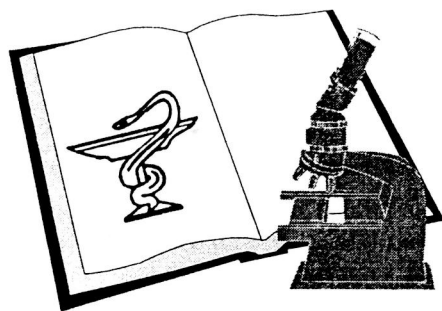
Тернопільська державна медична академія ім. І.Я. Горбачевського

Київська медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика

МЕДИЧНА ОСВІТА

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

- ◆ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
- ◆ ДОСВІД З ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ
- ◆ ПОВІДОМЛЕННЯ, РЕЦЕНЗІЇ
- ◆ З ІСТОРІЇ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

*Ministry of Public Health of Ukraine
Ternopil State Medical Academy by I. Ya. Horbachevsky
Kyiv Medical Academy of Post-Graduate by P.L. Shupyk*

MEDICAL EDUCATION

SCIENTIFIC-PRACTICAL JOURNAL

1/2004

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

В.П. Черних, В.М. Толочко, Л.Г. Кайдалова

Національний фармацевтичний університет України

SELF-DEPENDENT WORK OF STUDENTS IN THE PREPARATION OF SPECIALISTS FOR PHARMACY

V.P. Chernych, V.M. Tolochko, L.G. Kajdalova

National Pharmaceutical University of Ukraine

Розглянуто особливості організації, планування та навчально-методичного забезпечення самостійної роботи студентів на фармацевтичному факультеті в Національному фармацевтичному університеті. Як прогресивну та ефективну форму посилення мотивації навчання й організації самостійної роботи студентів запропоновано лекції майстер-класу. Контроль та діагностування рівня навчальних досягнень розглядаються як складова Програми моніторингу якості навчання у НФаУ.

The particularities of organization, planning and educational-methodical providing of the students' self-dependent work at the pharmaceutical faculty in National pharmaceutical university have been considered. As progressive and efficient form of the reinforcement to motivation of the education and organization of the students' self-dependent work are offered master-class lectures. Checking and diagnostics of the level of educational achievements are considered as a part of the Program of the education quality monitoring in NPhU.

Вступ. Підготовка фахівців для фармацевтичної галузі в нинішніх соціально-економічних умовах, інтеграція України до Європейського Союзу та приєднання до Болонського процесу вимагає високої якості підготовки, у тому числі чіткої, спланованої, організованої, методично забезпеченої й контрольованої самостійної роботи студентів [3].

Самостійна робота студентів – головний резерв оптимізації навчального процесу і водночас потужний стимул розвитку активності і творчого потенціалу особистості.

Самостійна робота студентів є обов'язковою складовою частиною навчального процесу і виправданим засобом оволодіння навчальним матеріалом [2].

Основна частина. У Національному фармацевтичному університеті розроблено "Положення про самостійну роботу" (2003 р.), яке висвітлює загальні засади організації самостійної роботи студентів НФаУ, її основні форми, методичне забезпечення та контроль за її виконанням [1]. У Положенні передбачено, що на самостійну роботу студентів під керівництвом викладача відводиться щотижня 6-12 годин і 18 годин – на самопідготовку. Назване Положення укладено відповідно до Закону України "Про освіту" та "Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних

закладах" (Наказ Міністерства освіти України від 02.07.1993 р.).

Мислити самостійно, приймати самостійні рішення, обґрунтовувати, а іноді й доводити свою власну точку зору чи свою думку треба вчити студента з першого курсу, з перших занять у навчальному закладі [2].

Тому в НФаУ інформаційно-пояснювальні лекції поступово набувають форми настановчих, мотиваційних, де лектор не тільки подає наукову інформацію, а й націлює студентів, спонукає їх до самостійної роботи. Свідченням тому є започатковані у 1999 році лекції майстер-класу, що проводять професори Національного фармацевтичного університету В.П. Черних, І.А. Зупанець, З.М. Мнушко, Є.А. Подольська, С.М. Дрогвоз, А.С. Немченко та ін. Власне такі лекції, підготовлені на високому науковому рівні, читаються професійно і майстерно, із застосуванням мультимедійних технологій та показових дослідів, вирізняються високим рівнем комунікативності й активності студентів і сприяють формуванню майбутнього фахівця шляхом чіткої організації навчальної діяльності, індивідуальної самостійної роботи, коли найбільш повно розкриваються здібності та творчий потенціал усіх учасників навчального процесу.

Основними формами самостійної роботи студентів є виконання індивідуальних завдань,

обчислювальних і графічних завдань, курсових робіт (проектів), контрольних робіт, дипломних робіт (проектів), написання рефератів [3].

Різновиди самостійної роботи студентів такі: робота з навчальною літературою; робота з конспектами лекцій; виконання різнорідних завдань; розв'язування задач, переклад іноземної літератури; підготовка рефератів, повідомлень, доповідей; підготовка до виконання тестових завдань; заповнення таблиць тощо [3].

Викладач, керуючи самостійною роботою студентів, повинен перед семінарами, контрольними роботами, колоквиумами, заліком, іспитом, навчальною та виробничою практикою проводити поточні, групові, індивідуальні, цільові, методичні, установчі консультації [2].

Крім того, обов'язковою складовою частиною самостійної роботи студентів є позааудиторна самостійна підготовка до лабораторних, практичних і семінарських занять.

Так, на фармацевтичному факультеті (зокрема спеціальність "фармація") на позааудиторну роботу під керівництвом викладача відводиться 1302 години, що складає 15 %, та 2898 годин – на самопідготовку студентів, що становить 48 % від загальної кількості навчальних годин за планом [3].

Самостійна робота забезпечується методично і підлягає підсумковому контролю так само, як і матеріал, опрацьований під час навчальних занять. Підручники, посібники, практикуми та методичні рекомендації до практичних і лабораторних занять, до виконання самостійної роботи з різних дисциплін, автоматизовані навчальні комп'ютерні програми, банк тестових завдань до ліцензійних інтегрованих іспитів "Крок-1" і "Крок-2", адаптована автоматизована комп'ютерна програма "Крок-2", відео-програми та комп'ютерні контролюючі програми є достатньою базою для того, щоб студенти могли самостійно набути знань та вмінь. Усе це сприяє формуванню умінь студентів, допомагає їм застосовувати засвоєний теоретичний матеріал на прак-

тиці й виробляти практичні навички, необхідні в професійній діяльності. Тільки за останні 5 років у НФаУ видруковано 526 видань, серед них 44 підручники, 178 посібників і практикумів, 166 методичних рекомендацій.

У результаті соціологічних досліджень та опитувань студентів I-III курсів НФаУ, аналізу виконання ними завдань та різних видів самостійної роботи, спостережень за їх роботою на лекціях і заняттях було виявлено, що 92 % з них задоволені організацією та контролем СРС, 88 % задовольняє навчально-методичне забезпечення, 86 % мають відповідні умови для позааудиторної роботи, але тільки 48 % систематично працюють самостійно до 4 годин, 38 % респондентів працюють в середньому близько 3 годин, а 14 % – по 2 години й менше. Як бачимо, самостійна робота студентів є недостатньою для якісного засвоєння навчального матеріалу.

Програма моніторингу якості навчання в НФаУ передбачає проведення контролю та виявлення рівня навчальних досягнень студентів. Саме контроль, діагностування й оцінювання знань, умінь і навичок студентів є формою зворотного зв'язку, джерелом інформації для викладача та експертів моніторингу про хід самостійного оволодіння студентами навчальним матеріалом, про повноту, своєчасність та міцність його засвоєння. Контроль самостійної роботи допомагає студентам критично оцінити свої досягнення та помилки, правильно організувати свою подальшу роботу, забезпечити її системність та регулярність.

Висновки. 1. Узагальнено досвід організації і проведення самостійної роботи в Національному фармацевтичному університеті.

2. Доведено, що якість підготовки сучасних конкурентоспроможних фахівців фармації, здатних на високому професійному рівні виконувати свої обов'язки, залежить від організації навчального процесу у вищому навчальному закладі і, зокрема, самостійної роботи студентів.

Література

1. Положення про самостійну роботу студентів у Національному фармацевтичному університеті / В.П. Черних, В.М. Толочко, В.А. Георгіянц – Харків.: Вид-во НФаУ, 2003. – 12 с.
2. Самостійна робота студентів: Методичні рекомендації для викладачів / В.П. Черних, Л.Г. Кайдалова,

І.А. Зупанець та ін. – Харків: Вид-во НФаУ, 1999. – 44 с.

3. Фармацевтична освіта України. Роль та завдання самостійної роботи: Навчально-методичний посібник / В.П. Черних, В.М. Толочко, В.А. Георгіянц та ін. / За ред. В.П. Черних. – Харків: Вид-во НФаУ, 2003. – 96 с.